

TINY VELDHUIS 'Op een

goed gedicht kun je dansen'

■ Tiny Veldhuis: „Om een goed gedicht te maken, moet je goed kunnen luisteren en kijken.”

STEDUM - Dichten doet ze al zolang ze het zich kan heugen. Vroeger in het geniep, tegenwoordig met veel verve en in doeltreffende bewoordingen. Zinnen die de mensen raken. Dat merkt ze aan de reacties en de manier waarop er naar haar geluisterd wordt als ze een poëtisch stukje voordraagt. Tiny Veldhuis uit Stedum, onlosmakelijk verbonden met Kunstgaang Kaampke, heeft inmiddels meer dan honderdvijftig gedichten geschreven. „Ik schrijf op wat ik zie en probeer mijn ge-

dachten in woorden om te zetten”, zegt ze. Inmiddels zijn vier van haar gedichtenbundels uitgegeven. Het vijfde werkje van haar hand zag onlangs het licht en draagt de titel *Hou wil t kinnen*. Een bundel wil Veldhuis het niet noemen. Het zijn volgens haar ‘gedachten ien n deuske.’

door Nanko Kiel

Tiny Veldhuis groeide op in Uithuizermeeden en kwam via een omweg in Stedum terecht. Sinds dertien jaar woont ze samen met haar man Herman in het voormalige Campster Gasthuys aan de

Kampweg. „We moesten trouwen omdat dat de eerste woning was die we kregen aangeboden” zegt ze. Haar echtgenoot knutselt onverstoorbaar verder aan een kapotte koelkast, maar zit dicht genoeg in de buurt om het verhaal van zijn eega mee te krijgen. Zij vindt het allemaal best. „Hij is de grote stille kracht die mij altijd heeft gesteund. Anders was het misschien nooit zo ver gekomen”, zegt ze stellig. Het woonhuis van het paar dateert volgens ingewijden uit 1897. Nadat het gasthuis zijn deuren had gesloten, werd het pand ingericht als slachterij. „Joa mien jong, vrouger hemmen hier hail wat zwienen aan hoak hongen”, vertelt Veldhuis.

Drie jaar geleden kreeg een deel van het pand een hele andere invulling. De ‘zwienestal’ werd omgetoverd in een expositieruimte voor kunstenaars die hun werk tot aan

dat moment alleen maar aan de eigen wanden of tijdens bijzondere evenementen konden bekijken. Tijdens een daarvan, de jaarlijkse Open Monumentendag, kwam bij het echtpaar Veldhuis het idee naar boven om zelf met een galerie te beginnen voor de minder bekende kunstenaar. Dat leidde toen tot de oprichting van de stichting Kunstgaang Kaampke. Inmiddels een begrip in de regio, maar ook ver daarbuiten. De eerste kunstenaar die er exposeerde, was illustrator en graficus Eldert Ameling, eveneens uit Stedum. Zaterdag hing het pand vol met kinder-

kunst. Hoewel Veldhuis zelf ook schildert, er hangen enkele van haar werken in de woonkamer, gaat haar hart uit naar het schrijven. Ze moest en zou gedichten maken. In haar jeugd werd daarvoor niet veel ruimte gelaten. Schrijven?

Dat was allemaal maar niks. Het had geen nut en je kon je brood er vast niet mee verdienen. Uitspraken die de nu 59-jarige rap van de tongriem gesneden Stedumse van haar moeder kreeg te horen. „Het bleef in die tijd allemaal stiekem gedoe. Snel iets opschrijven en het vervolgens weggooien”, blikt ze terug. „Ik kon vroeger eindeloos in de ruimte staren. Dat werd mijn moeder wel eens teveel. Dan zei ze stevast dat ik mijn gedachten maar in een doosje moest stoppen. Dan had ik er later misschien nog wat aan. Misschien heb ik daarom Hou wil t kinnen wel uitgegeven.”

Te mooi

Toen echtgenoot Herman ontdekte dat zijn vrouw, bij wijze van spreken, met woorden kon spelen, verbood hij haar om de bedenksels weg te gooien. Daarvoor vond hij ze te mooi. Sterker nog, het idee werd geboren om er wat meer mee te doen. De stukken poëzie moesten voor een breder publiek toegankelijk gemaakt worden. De weg naar *Toal en Taiken, het Tiedschrijft veur Grunneger Kultuur*, was snel gevonden. In april 1988 verscheen in dat blad een van de eerste werken van de Stedumse. Het droeg de titel *Tsjernobyl* en handelde over de kernramp die zich in die plaats heeft voltrokken. Zelf noemt ze het gedicht een pleidooi voor de afschaffing van alles wat met kernenergie te maken heeft. De laatste zinnen van het gedicht zijn veertien jaar later nog steeds van toepassing: *Deurgoan....? Wie lieken wel imbeciel. t Wordt domt ain grode Tsjernobyl*.

Het verschijnen van haar gedicht betekende voor Veldhuis een stukje erkenning. Het feit om in een blad te staan dat gekenmerkt wordt als een *aibels mooi drukwaark*, spreekt wat dat betreft voor zich. Toch heeft ze zich na dat jaar niet als een bezetene op de poëzie gestort. „Gedichten schrijf je niet zomaar even op. Ik heb er wel eens een jaar over gedaan om iets op papier te zetten. En toen het eindelijk af was, zag het er heel anders uit dan ik in eerste instantie in gedachten had”, vertelt Veldhuis. Zij doet haar inspiratie

overal op en dicht in allerlei stijlen, waaronder de Japanse dichtvorm haiku. Uit haar boekje *Luddek* lepelt de verslaggever een paar regels op die heel toepasselijk zijn bij het natte weertype dat momenteel heerst. *Noa n dunnerbui, dreugen bloaren en blommen. Mien geut regent deur*. „Het is eigenlijk iets simpels, maar als je er over nadenkt ook weer niet”, zegt de bedenker. Een goed gedicht ontstaat volgens haar door goed te luisteren en te kijken. „De woorden moeten vanzelf komen en het moet ritmisch klinken. Op een goed gedicht moet je kunnen dansen. Woorden die je treffen moet je opschrijven. Soms maggel ik wel eens een vel papier vol en streep vervolgens van alles weg om maar een paar woorden over te houden. Daar ga ik vervolgens mee aan de slag en als alles een beetje meezit, rolt er vanzelf een gedicht uit.” In al die jaren dat ze haar gedichten schreef, heeft Tiny Veldhuis zichzelf een ding voorgehouden. Ze rijmt niet op commando. „Soms doe ik gewoon een half jaar niks. Als het in mijn ogen niet goed is, gooi ik het gewoon weg. Je hoort wel eens een dichter zeggen dat het zo *mor mout kinnen*. Dat kan dus niet. Een gedicht moet helemaal af zijn, anders is het niks waard. Mijn collega's weten dat ik daar zo over denk. Sommigen noemen me niet voor niets hekje perfectje.”

Nog maar twee jaar geleden begon ze aan een, voor haar doen, groot project. Ze schreef een sonnettenkrans. Een vijftiendelig epos over de geschiedenis van Groningen met als titel *Betunneld tussen t Noorderhecht*.

Veldhuis legt uit: „Het Noorderhecht is de vroegere benaming van de Waddenzee. Oudere mensen noemen het soms nog wel eens zo.” Een sonnettenkrans maken is volgens haar niet niks. „Je moet wel een beetje gek zijn om aan iets dergelijks te beginnen. Het is namelijk een gedicht bestaande uit vijftien sonnetten. Het vertelt de geschiedenis van het Groningen van zo'n *luk drijoezend jaar geleden* tot aan de Blauwe Stad. Elk volgend gedicht begint met de laatste regel

van het vorige gedicht. Het allerlaatste gedicht bestaat uit al die laatste regels en is een bevestiging van alles wat is beschreven en komt, zo lijkt het althans, als vanzelf. Maar het moet volgens Veldhuis weer in harmonie zijn met het hele werk. Ter ere van de opening van de Ommelander Fietsroute, waarin het behoud en het uiteinde-lijke herstel van de Peertil in Stedum een prominente rol speelde, schreef ze het gedicht *As Nij*. Alle bij de opening betrokken mensen kregen destijds het gedicht cadeau van de gemeente Loppersum.

Op de vraag of ze nooit eens moe wordt van al het dichtwerk of de inspiratie dreigt te verliezen, zegt Veldhuis: „Daar heb ik geen last van. Ik dicht namelijk in eerste instantie voor mezelf. Ik zou je ook echt niet kunnen vertellen wanneer er weer een bundel verschijnt. Dat kan over enkele maanden zijn, maar ook wel over een paar jaar. Er zit bij mij geen dwang achter. Er is niets dat moet. Als ik zin heb, krabbel ik wat woorden op papier. Er ligt nog zoveel materiaal ergens in een kast dat nooit uitgegeven is. Misschien komt dat er ook nooit van, maar dat maakt mij niets uit. Als ik mijn gedachten op papier heb kunnen zetten, ben ik klaar.”

Hou wil t kinnen

*Ze zain mien noam
en zeggen mie te kinnen*

*Ze zain mien woonstee
en zeggen mie te kinnen*

*Ze zain mie zitten
en zeggen mie te kinnen*

*Ze zain mie proaten
en zeggen mie te kinnen*

*Ze zain mie lopen
en zeggen mie te kinnen*

*Gain minsk wait wel k bin
Hou wil t kinnen*

Tiny Veldhuis